«словником» та «граматикою», а й знати екстралінгвістичні умови успішності досягнення прагматичних цілей у тих чи тих ситуаціях спілкування. Саме тому надзвичайно важливим є питання підвищення якості підготовки майбутніх юристів та правоохоронців для роботи в іншомовному просторі шляхом збільшення часу, що виділяється для вивчення іноземної мови, з метою надання студентам можливості детальніше ознайомлюватися із прагматичним аспектом комунікативної компетенції та уникнення потенційних непорозумінь у процесі роботи з іноземними громадянами.

1. Hymes, D. On communicative competence / D. Hymes // Sociolinguistics: Selected readings; [eds. J. Pride, J. Holmes]. – Harmondsworth, UK: Penguin, 1972. – P. 269-293.

2. Голубовська І. О. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики: курс лекцій. / І. О. Голубовська, І. Р. Корольов. – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2011. – 223 с.

3. Седов, К.Ф. Структура устного дискурса и становление языковой личности: грамматический и прагмалингвистический аспекты / Константин Федорович Седов. – Саратов: Изд-во Саратовск. пед. инта, 1998. – 112 с.

Каширіна Ірина Олександрівна
старший викладач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАСВОЄННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ СТУДЕНТАМИ ЮРИДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

На сьогодні актуальним є дослідження проблеми засвоєння правової термінології у здобувачів освіти юридичного напрямку у вищих навчальних закладах. Формування лексичної та мовної компетентності є однією із найголовніших складових майбутнього фахівця. Проблеми культури фахового мовлення розглядаються багатьма дослідниками. Проблема вивчення юридичної термінології та її коректне використання професійними юристами постає чи най не головнішою у диспутах. На сучасному етапі пропонуються багато прийомів засвоєння фахової термінології, викладачі використовують сучасні аутентичні тексти для читання студентами, мовні вправи для покращення та поповнення словникового запасу, а також для кращого запам’ятовування лексичної складової.

Враховуючи те, що на вивчення іноземної мови у немовних вишах, відводиться не дуже великий обсяг годин, цей час потрібно використати якомога ефективніше. Необхідно підкреслити, що для кращого засвоєння матеріалу, необхідно підібрати якомога цікавіші завдання, адже вони мотивують

студентів підійти до вивчення фахової термінології ретельніше та якісніше. Важливо, щоб матеріал для вивчення майбутніми фахівцями був систематичним та структурованим.

Розглянемо основні аспекти та напрямки засвоєння юридичної термінології, а також способи її вивчення. Правова термінологія широко використовується не лише у професійній юридичній сфері, а і в інших мовних середовищах. В умовах інтернаціоналізації правова лексика багатогранна та цікава для вивчення, а її знання та професійне володіння фахівцем виводять його на певний рівень і дає йому змогу бути конкурентоспроможним не лише у своїй країні, а і на міжнародному рівні; досягати більшого досвіду та покращувати себе як професіонала правового середовища.

Під професійно-орієнтованим навчанням іноземної мови як не основної дисципліни мається на увазі читання текстів та їх переклад на рідну мову, переказ прочитаного, обговорення основної теми, розглянутої у тексті та відповіді на поставлені питання до цього тексту. Але цього недостатньо. Адже, окрім читання та перекладу фахових текстів юридичної тематики, студенти повинні розвивати насамперед когнітивні навички та мовну компетенцію, свою усну комунікацію професійної діяльності. Текст виступає основною комунікативною одиницею, якою користується людина у мовленнєвій діяльності. [2]. Студенти повинні створювати індивідуальний термінологічний словник, наприклад, при читанні англійських текстів правової тематики та поширювати свій словниковий запас, виконуючи завдання для кращого засвоєння вивченої термінології. Професійно-орієнтована лексична обізнаність юриста – це знання професійних лексичних одиниць і вміння їх застосовувати у різних ситуаціях професійного спілкування. [1]. Термінологічна лексика необхідна майбутнім фахівцям для успішного ведення дискурсу з іноземними фахівцями, для написання статей, наукових робіт, монографій тощо.

Для вдосконалення знань фахової, а саме правової лексики, студентам необхідно давати для виконання вправи, які будуть розвивати комунікативні навички із використанням вивченої термінології. Так, наприклад, для виконання надаються вправи *find definitions* – знайти визначення слів метою пояснення його значення. Наприклад, law - a normative legal act of the highest legal force regulating the most important social relations by establishing binding rules, adopted in a special order. Закон – це нормативно-правовий акт вищої юридичної сили, що регулює найважливіші суспільні відносини шляхом встановлення загальнообов'язкових правил, прийнятий в особливому порядку. Зазначимо, що важливо, щоб студенти проговорювали кожну дефініцію усно, адже це дозволить покращити вимову лексики, розуміння термінології та розвивати когнітивні і комунікативні компетенції. Цю вправу можна використовувати і у зворотньому напрямку – знайти слова до визначення, *guess the words by their definitions.* У такому випадку, студентам надається перелік дефініцій, і вони повинні визначити слова, тобто терміни, які підходять до заданих ви-

значень.

Іншим способом вивчення термінологічної скарбнички студентами є виконання вправ *fill the gaps*, заповнити пропуски. По-перше, такі вправи дозволяють повторити раніше вивчену або нову лексику за рахунок постійного загострення уваги на тих чи інших словах, які подані у такій вправі. По-друге, у цій вправі студентам потрібно надати речення за юридичним фахом, а не за загальною темою. Такі вправи допоможуть студентам активізувати подальше вживання термінології в письмовому та усному мовленні.

Ще одним способом запам'ятовування термінології студентами юридичних спеціальностей є вправа на вигадування речень із заданим словом, *make sentences with words*. Наприклад, кожному студенту надається термін і він повинен побудувати своє речення із цим словом. Такий підхід є дуже дієвим не лише для кращого засвоєння лексики, а і покращення комунікативних навичок у майбутніх фахівців. Для більш розширеного запам'ятовування того чи іншого терміну, особливу увагу треба приділити вправам на утворення словосполучень. Так, наприклад, студент вивчає не лише окремо терміни, а його взаємозв'язок з іншою лексикою, що дозволить йому підвищити рівень мовної, писемної та когнітивної компетенції. Наприклад, слово *law* вже розглядатиметься під іншим кутом – law enforcement, law abiding, далі ще поширеніше - law abiding citizen і так далі.

Аудіювання, прослуховування відрізків на іноземній мові у рамках заданої тематики та предмету, який вивчається, допоможе студентам підвищити свій словниковий запас та краще запам'ятати термінологію у рамках свого фаху. Після аудіювання у формі гри можна попрацювати у парах або групах з метою обговорення прослуханого матеріалу. Якщо ми говоримо саме про підхід до засвоєння лексичної складової студентами правових дисциплін, то необхідно підмітити, що такі вправи, як *find synonyms and antonyms to the following words* у процесі їх виконання удосконалюють професійні знання студентів-юристів. Наприклад, термін *appeal* має такі синоніми як application, request, claim, petition or demand. В свою чергу, антонімічний ряд цього терміну може бути представлений наступними словами: reply, disclaimer, answer. Таким чином, під час підбору синонімічного та антонімічного ряду до обраних слів, студенти не лише повторюють вже відомий термін, а і додатково вивчають нову лексику через призму винайдення близьких або протилежних за значенням слів.

Зазвичай студентам буває важко засвоїти ті чи інші терміни фахового напрямку, тому для кращого запам'ятовування зі студентами можна пограти в гру *Snowball*. Основною метою такого ігрового завдання є закріплення знань термінології та побудування словосполучень та речень із вже вивченою або новою термінологією шляхом повторення спочатку малої фрази, потім поступового її збільшення на один-два слова, які додаються до попередньо сказаного. Отже, ланцюжком студенти повторюють словосполучення та речення, поступово поповнюючи їх новими термінами. Наприклад, перший

студент каже: A special prosecutor, наступний студент повторює A special prosecutor was called in, далі - A special prosecutor was called in to handle the murder, наступний - A special prosecutor was called in to handle the murder trial of, і останній каже все речення повністю: A special prosecutor was called in to handle the murder trial of the governor's son.

Як показує досвід, такі завдання дуже динамічно сприймаються студентами, вони є насиченими, інформативними, інтерактивними і мотивують, заохочують студентів до виконання. Вони розвивають вміння розуміти розмовні повідомлення, ініціювати, підтримувати та завершувати бесіди, читати, розуміти та складати тексти з різним рівнем володіння мовами. Вище зазначені методи засвоєння термінології юридичного напрямку спонукають студентів активно вступати в обговорення актуальної теми на заняттях з іноземної мови, стимулює вивчити нову термінологію та розвивати свій вокабулярій і комунікативні навички.

1. Артикуца Н. Основи вчення про юридичний термін і юридичну термінологію // Українська термінологія і сучасність: Зб. Наук. Праць КНЕУ, Київ, 2005. – Вип. –6. с. 35-42.

2. Фоломкина С.К. Обучение чтению на иностранном языке в неязыковом вузе. — М.: Высшая школа, 1987. — С. 77.

Козубай Інна Віталіївна,
старший викладач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РОЗВИТОК КОГНІТИВНИХ РІВНІВ МИСЛЕННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

Велика кількісь теорій когнітивної лінгвістики розглядають мову, як засіб комунікації, заснований на сприйнятті та дії. Наприклад, когнітивні семантики запропонували, щоб значення конкретних іменників, що зберігаються в пам'яті, включали стереотипні візуально-геометричні уявлення сутностей, на які вони посилаються. Аналогічно, уявлення дієслів дії можуть охоплювати аспекти моторних відповідних. Також було висловлено припущення, що будівельні блоки семантики беруть свій початок у функціональній і анатомічній організації зорових і слухових систем. Експериментальна робота в галузі когнітивної нейробіології доказує, що мова пов'язана з сенсорно-моторними системами, але методологія, конкретні дані та відомості про те, як саме мова з'єднується з «низьким» пізнанням, все ще обговорюються. Важливо підкреслити що, формування навичок мислення високого рівня є ваажливим елементом у